

Domáci glasovi

Stev. 33.

Lienz, petek 22. februarja 1946.

Leto 2.

VOJNA JE MINILA - MIRU PA NI

18. februarja je pod vodstvom papeža Pija XII. na svečan način potekla tajna seja konzistorija, na kateri je papež imenoval 32 visokih prelatov za kardinale. Proslava se je vršila v konzistorijalni dvorani v Vatikanu.

Pri tej slovesnosti je glavar katoliške Cerkve imel nagovor na nove kardinale in je v svojih izvajanjih med drugim dejal, da postavlja povišanje najvrednejših prelatov iz petih zemeljskih delov v najvišji red katol. Cerkve le-te v novó luč:ne pripadajo eni rasi, enemu narodu ali eni državi, temveč vsem skupaj. Vojna da je zavlekla sklicanje kardinalskega konzistorija, ki pa se je sedaj zbral, da imenuje nove kardinale in škofo in da se posvetuje o kanonizacijah. Vojna je sedaj minila, toda to še ni pravi mir, ki bi zavladal nad prestrašenim in izmučenim človeštvom.

Druša seja konzistorija je bila v sredo, ko so novi kardinale prejeli kardinalske klobuke, tajna seja v petek bo zbrala vse kardinale in zaključila zborovanje.

TOŽBA ALI OBTOŽBA?

Pred sodiščem za mladoletne stoji fant ozkih ramen, plašen in s solzami v očeh. Morda ima 16, 17 let. Obtožen je tatvine. Tako mlad je še, toliko je že doživel, komaj je bil odrasel šoli, pa je že stal sredi pekla vojne pri protiletalskem topu. Obkolitev Dunaja je preživel v kleti. Zunaj na dvorišču je ležal njegov brat, ubit; v kleti je skušal pomagati svojemu očetu, ki je izkrvavel zaradi rane, ki mu jo je zadal drobec granate. - Ko je streljanje ponehalo, je zagrebel svojega brata na dvorišču. Po koncu vojne hrupa je izkopal truplo in ga na vozičku zapeljal na pokopališče, kjer mu je izkopal grob. Družina je bila brez reditelja, stanovanje napol razbito. In fant je šel krast. Sedaj stoji pred sodiščem za mladoletne...

Takih slučajev imajo sodniki in porotniki čedalje več. Tukaj je spet pet mladolletnih iz najbolj proslulega predmestja, kjer rinevajo otroci že od mladosti dalje v največji proletarski bedi. In tako dalje, kakor ob tekočem traku: mladoletni obtoženci obeh spolov - tatvina, vlov, rop. Ura za uro, razprava za razpravo, tako pre vrsta enakomerno naprej kakor člani verige. Vsi akti kažejo propadlost teh mladih ljudi, ki imajo od Boga ustvarjeno dušo prav kakor mi in prav toliko pravico na kosček sonca in sreče in na bratski prostor v človeški družbi.

Vedno smo imeli zavožene mladoletnike, tipe, ki so podedovali svoje slabosti in ki so imeli neumno ali pa brezvestno vzgojo. Toda nihče ne sme zanižati pred dejstvom, da so normalne meje danes več kot prekoračene in da je ogrožena mladina postala množična pojava, ki še nima nobene primere. Vzroki so očitni. Strokovnjaki so se dostikrat o tem že razgovorili. Nešteto mladih ljudi so porinili iz šolske klopi v vojno - družina, red, zakon, moralä - vse se je razblinilo, izrubilo svojo veljavo. Kaj je potemtakem še pomenila last-

mina, pravica bližnjega in naprave kake družbe, ki je očitno bila laž, ker je vsak smel prekršiti njene predpise, če je le imel dovolj moči. - Ko so nato topovi obmolknili, je prišla za tisoče od njih lakota in brezdomstvo in znani parki s svojimi mnogimi oblikami in postavami, ki dokazujejo, da prepovedi nič ne veljajo in da gre ti-stemu dobro, ki zna postaviti kakšno zapošt.

In sedaj stojijo pred sodnikom in zakonom. Ta zakon je bil napisan v času, ki je bil čisto drugačen od sedanjega. Toda sodnik mora soditi po tem zakonu. Sicer so bili predvideni v sodstvu za mladoletnike zavodi, ki so omilili strogoost zakona, obvarovali kaznovanega mladoletnika pred popolnim sprijenjem in sožitjem z zločinci in ki naj bi ga zdraveša vrnili življenju. Toda ti zavodi danes ne delujejo več; razen enega, služijo vsi drugačnim namenom. Kolikor je na razpolago možnosti za privatno preskrbo oorožene mladine, je vse premalo.

Tako ima sodnik v večini slučajev samo eno izbiro: da uboese mladeniča, ki je blizu življenskega brodoloma, pošlje nazaj v njegovo staro življenje - obsodba je pokojna - ali da ga preda državnemu zaporu, iz katerega se bo vrnil moralno popolnoma uničen.

Pred to dilemo stojijo sedaj sodniki in protniki vsak dan, pretreseni zaradi usode te duševno in socijalno zlomljene mladine, ki prihaja pred-nje brez konca, in obupani zaradi zapuščenosti, na katero so obsojeni pravicoljubni varuhi pravice.

Državni ukrepi nekaj časa še ne bodo zadoščevali za te razmere. Treba je obuditi vest, pozvati zdrave moči našega naroda k organizirani privatni inicijativi. Treba je osnovati zavode za oskrbo te oorožene mladine, morda pod odličnih vzgledih, ki jih nudijo Holandska, Belgija, Francija s svojimi občudovanja vrednimi učinkovitimi ustanovami za soc. skrbstvo in posvetovalnim varstvom za zaposleno žensko mladino. Kaj govorimo o krščanstvu, ko pa dopuščamo, da sredi nas postanejo ljudje - telesno in duševno-žrtve razmer, ki jim niso sami krivi, in kaj govorimo o človekoljubnosti in socijalizmu te ali one oblike, če nas usoda mladih ljudi, ki propadajo pred našimi očmi, ne rane!

To je tiha tožba, ki prihaja iz neizmernih globin vulkansko pretresene družbe. Glejmo, da ne bo postala glásna obtožba, ki nas bo dolžila kot glavne krivce pred sodnim stolom, kateremu ne more nihče uiti.

Odredba voj. vlade št. 300

je
Vojaška vlada Avstrije/za britansko zasedbeno področje
Koroške in Štajerske odredila sledeče:

1. § 8 (a) (ii) odredbe št.5 se s tem razveljavi.
2. Vsaka D.P. oseba, ki je prekoračila 9 let in ki se nahaja v kakem taborišču za D.P. osebe, mora v 14 dneh po uveljavitvi te odredbe izvesti zgoraj imenovano odredbo št.5.
3. D.P. osebe v zasedbenem področju ne smejo brez dovoljenja vojaške vlade menjati svojega (stalnega ali začasnega) bivališča.
4. D.P. osebam v zasedbenem področju je prepovedano odstraniti se brez dovoljenja vojaške vlade več kot 10 km od svojega, v izkazu o bivališču (Wohnsitzbescheinigung) + navedenega bivališča.

5. Kot D.P. osebe, ki pridejo v poštev pri tej odredbi, veljajo vsi neavstrijski civilisti, ki niso v službi niti svoje države niti kake mednarodne organizacije, kateri je vojaška vlada dovolila delovati v Avstriji, in ki se nahajajo v Avstriji iz vzrokov, ki so v zvezi z vojno, in ki se ne morejo vrniti brez pomoči v svojo domovino.
6. Vsako prekršitev določb te odredbe bo v slučaju krivde prekršilca kaznovalo sodišče vojaške vlade po obstoječih zakonih.
7. Ta odredba stopi v veljavo s prvim dnevom objave.

Pojasnilo: § 8. odredbe vojaške vlade št.5 določa sledeče:

1. osebe, ki ob razglasitvi te odredbe niso izpolnile 9. leta; ali
2. ki so zaradi vojne zapustile svojo domovino in se nahajajo v kakem taborišču ali zbirališču za take osebe; ali
3. ki so se predale,

niso dolžne zaprositi za izkaz o bivanju (Wohnsitzbescheinigung).

Taparagraf je torej ukinjen, in se morajo sedaj tudi vse D.P. - osebe ravnati po odredbi vojaške vlade št.5, ki določa, da si morajo vse osebe, ki so dolžne biti v posesti veljavne osebne legitimacije, nabaviti izkaz o bivanju (Wohnsitzbescheinigung).

Mrzlično izseljevanje iz Italije

Desettisoči delaželjnih Italijanov so zaradi razmer prisiljeni iskati si dela v tujini, ker doma je število brezposelnih izredno naraslo.

Kakor poroča švicarsko časopisje, je vročično izseljevanje zajelo delavstvo predvsem v severni Italiji. Že okroglo 30.000 Italijanov je odpotovalo v Belgijo, kjer bodo delali v rudnikih. V Češko-slovaško bo moglo odpotovati kakih 10.000 italijanskih gradbenih delavcev, ker potrebujejo v Sudetski nadomestila za nemške delovne moči. Tudi Francija je pripravljena - kakor poročajo milanski časopisi, da sprejme znaten del v Italiji odvisnih delovnih moči.

Večina pa želi iti v Južno Ameriko, v Argentino in Brazilijo, v takozvana "klasična" izseljevalna področja. V tisku je bila objavljena vest, da obstoji v notranjosti Argentine možnost za naselitev nekaj stotisoč Italijanov in da je Brazilija pripravljena sprejeti približno 2.000.000 italijanskih kolonistov.

Tudi neka komisija je napovedala možnost za došelitev kakšnega poldrugega milijona italijanskih izseljencev. Ta komisija je v Braziliji proučila naselitvene razmere skupno s tamkajšnjo močno italijansko kolonijo. Pri vseh teh pripravljanih ukrepih pa seveda poudarjajo, da mislijo na kmete, ne pa na naselitev nekvalificiranih moči. (Weltpresse, 16. februarja 1946.)

DELO ČEŠKE REAKCIJE

"Ljudska pravica" z dne 20. januarja (Tass) poroča sledeče:

"Praški listi prinašajo uradno poročilo državnih varnostnih organov o aretaciji številnih agentov znanega češkoslovaškega izdajalca, proslulega generala Prhale, ki biva v Angliji. Med aretiranci

so tudi splošno znani reakcionarni profesor Stanislav Nikolau in drugi predstavniki starih protidemokratskih strank, ki so sedaj z zakonom prepovedane.

Dokumenti, ki so v posesti varnostnih organov, jasno dokazujejo sovražno protidemokratsko in profašistično delavnost, ki se združila okoli Prhala pod krinko tako imenovanega "Českoslovaškega odbora", katerega predseduje Prhala. Razen Prhale vsebujejo dokazni material njerovega prvega podlaščence Vladimíra Borina, njegovega drugega podlaščence Vaclava Miška, glavnega tajnika Karla Pohnerja in druge. Vsi aretirani so po navodilih Prhale skušali ustvariti tajne organizacije ter razširjali sovražne letake in druge tiskovine.

Med materialom, ki so ga zaplenili pri aretirancih, so številne publikacije, zasebna pisma in sporočila, ki so jih pisali voditelji Prhalovega "Londonškega centra" nekaterim veleposelnikom in industrijalcem, bivšim voditeljem agrarne stranke in drugim drugim osebam, ki so v zvezi z reakcionarnimi krogi v tuzemstvu. Ta sporočila iz pisma vsebujejo poziv za dejanski boj proti politiki českoslovaške vlade in posebno proti "žaljenju in duštrije". Med zaplenjenim materialom je tudi "Poslanica domovini", ki je, kakor je to rečeno v uradnem poročilu varnostnih organov, natisnjena na prvovrstnem papirju v dobro znani londonski tiskarni. Avtorji te spomenice se odkrito izjavljajo proti neodvisnosti Českoslovaške.

Uradno poročilo državnih varnostnih organov poudarja, da skušajo zadnje čase neki reakcionarni elementi, predvsem člani starega vodstva agrarne stranke, kljub prepovedi ponovno pričeti s svojo delavnostjo. Skušajo sabotirati vladne ukrepe in pozivajo kmete, naj ne oddajo svojih pridelkov. Ti sovražni elementi se skušajo vriniti v krajevne organe oblasti in kmečke organizacije. Državni varnostni organi pozivajo prebivalstvo, naj podvoji čuječnost in pomaga pri razkrinkavanju izdajalcev českoslovaškega ljudstva."

= : =

"LJUDSKA PRAVICA" POROČA: Dopisnik četrti Tabor v Ljubljani javlja, da vlada v Ljubljani prava epidemija mitinžov in večernih prireditev s plesom in popivanjem. Podobno je tudi v Zarebu, kjer so ugotovili, da so samo dijaki zapravili v zarezbskih plesnih dvoranah že 150.000 delovnih ur in to v istem času, ko so delavci s silnim elanom obnavljali most na Kolpi.

in otroke, ki so skušali pobegniti pa da so postrelili. (Weltpresse od 13.t.m.)

TOLPE TERORISTOV NA POLJSKE. Kakor pravi uradno poročilo, je v okoliških vaseh Bjalistoka več kot 100 ljudi postalo žrtev terorističnih napadov, ki jih uprizarjajo člani protizakonitega gibanja NSZ (Narodove sile zbrojne). Tudi v drugih krajih delujejo imenovani teroristi. - Poročilo pravi, da so napadlaci zaprli prebivalce v njihove hiše, metali goreče baklje v slamo krita poslopja. Vse moške, ženske

KRŠČANSKO-SOCIALISTIČNA INTERNACIONALA? "Il Quotidiano", dnevnik ital.kat.gibanja, je objavil predlog o ustanovitvi krščansko socialistične internacionale, ki naj združi kat.stranke vsega sveta. Časopis je objavil razgovor z ital.kat.politikom Migliolijem, ki je dejal, da bi krščansko soc.internacionala kot veliko idealistično in praktično gibanje mogla zavzeti važno mesto ob komunistični in socialistični internacionali ter združiti vse krščanske stranke sveta brez razlike na raso in sloj. (Salzburger Nachrichten od 16.februarja 1946.)

====